

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR

7/7182

SAYI : B.02.0.007.00/ 442
KONU :Yazılı Soru Önergesi

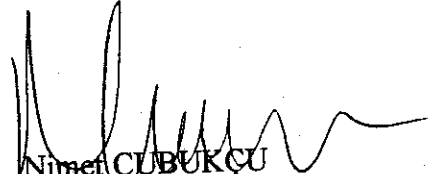
31.1.3/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 18.03.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7182-12040/25548 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığuma gönderilen Batman Milletvekili Sayın Ayla AKAT ATA'ya ait 7/7182 esas nolu yazılı soru önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nihat ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk. Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
- Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
- Ek: 1 Yazı

**BATMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN AYLAK AKAT ATA'NIN
7/7182 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Batman'da 1990'lı yıllardan günümüze kadın ölümlerinin dünya ve Türkiye ortalamasının çok üstünde olması, bu konunun önemle üzerinde durulmasını zorunlu kılmaktadır. Yapılan araştırmaların ortaya koyduğu, çatışmalı ortam, zorunlu göç, şiddet, yoğun ekonomik sorunlar, insan haklarının uygulanmaması, eşitsizlikler, sürgünler ve eğitim seviyesinin düşüklüğü gibi sebeplerin intihara yol açtığı yönündedir. Özellikle 1990'lı yıllardan itibaren günümüze kadar devam eden çatışmalı ortam ve kırsal kesimlerde yaşayan insanların zorunlu göçe tabi tutulmaları, diğer sebepleri de kaçınılmaz olarak yaratıp Batman'daki ölümlere zemin hazırlamıştır. Bölgedeki feodal geleneklere karşı kadının toplumsal rolünü etkinleştiren bir zihniyetin geliştirilmemesi ve erkek egemen toplum zihniyetinde ısrar edilmesi bu ölümleri besleyen en önemli anlayış olmuştur. Kadın ölümlerinin ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi için hem sıralanan sebeplerin ortadan kaldırılması hem de mevcut erkek egemen toplum anlayışının değişmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede konuyla ilgili olarak;

SORULAR :

- 1) Kamuoyuna yansıdığı üzere 2000 yılında Bakanlığınızca yapılan araştırma sonucu Batman'da gerçekleşen intihar vakalarının % 80,9'unun kadın intiharları olduğu yönündedir. Bu olumsuz durumu önlemek amacıyla ne tür çalışmalarda bulundunuz?
- 2) Kadın ve Aileden Sorumlu Bakanlık olarak, kadın intiharlarında etkisi olan sebeplerin, kadınların yaşamlarında ne tür psikolojik sorunlara ve travmalara yol açtığına ilişkin akademik ve bilimsel çalışmanız oldu mu? Bu konuda ne tür çözüm arayışlarına gidilmiştir?
- 3) Bakanlığınızca araştırmalar yapılırken kentin coğrafik, sosyolojik, tarihsel ve kültürel yapıları dikkate alındı mı?
- 4) Kadın intiharlarında önemli bir etkisi olan erkek egemen ve feodal anlayışlara karşı Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı olarak mücadele ediyor musunuz? Bu konuda neler yapılmıştır? Bu çalışmalar için ayrılan bir bütçe var mıdır?
- 5) İntihara teşebbüs eden kadınlar için Bakanlığınız tarafından herhangi bir psikolojik destek ve yardım sağlandı mı?
- 6) Ülke gündeminde önce magazinleşerek yer bulan, daha sonra ise sıradanlaşarak gündemden düşen kadın intiharlarına ilişkin 2002 – 2008 yıllarına ait veriler nelerdir?

CEVAPLAR :

Bakanlığımıza bağlı kurumlarca (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü) verilen cevaplar;

Batman ilinde Güneykent, Bayındır ve Çay mahallelerinde hizmet vermek üzere 3 toplum merkezimiz bulunmaktadır. Bu merkezler aracılığı ile o mahallelerde bulunan kadınlara, bilgilenmeleri, bilinçli bakış açısı kazanıp, tartışan sorgulayan, çözüm üreten bir

birey kimliği kazanmaları, psikolojik olarak desteklenmeleri, kendilerine güvenlerinin artırılması, aile ve toplum içerisinde kendilerine saygın bir yer edinmeleri amacıyla kadının insan hakları eğitimi verilmekte, kadınları doğrudan ilgilendiren her türlü konuda eğitim seminerlerine ve panellere katılımları sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra eş ve anne olarak eşleri ve çocukları ile olumlu iletişim becerilerini geliştirebilmelerini sağlamak amacıyla çeşitli eğitim programları uygulanmaktadır.

Ayrıca; kadınların ekonomik olarak güçlendirilmeleri, aile içerisinde rol paylaşımındaki yerinin zenginleşmesi ve dolayısıyla kabul görmelerinin kolaylaştırılmasını sağlamak amacıyla çeşitli beceri kursları ve bu becerilerle gelir elde edebilme olanakları sağlanmaktadır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu olarak; kurum personelimiz arasından özel eğitim almış 105 meslek elemanı ile **kadının insan hakları eğitimleri** Türkiye'nin farklı illerinde hizmet veren toplum merkezleri, aile danışma merkezleri ve kadın konukevlerinde sürekli olarak uygulanmaktadır. Bu eğitim programı ile kadınların birey kimliğini öne çıkarmaları, erkek egemen sistem ve feodal anlayışlar nedeniyle çevrelerinde oluşan hak ihlallerine karşı durmaları ve haklarını aramalarına yönelik bilinç oluşturmak amaçlanmaktadır.

Sosyolojik olarak incelendiğinde Batman, sürekli köyden göç alması en başta gelen özelliklerden bir tanesidir. Göç ise, bir bölge topluluğunun her açıdan etkilenip sorun alanları oluşturması için itici güç oluşturmaktadır.

Kendisi de sosyolog olan ve BM'nin kadınlara karşı şiddet konusunda özel raportörü Prof Dr Yakın ERTÜRK Batmandaki kadın intiharları konusunda elinde mevcut cevaplar yerine soruları olduğundan bahsetmiştir. Bu da göstermektedir ki, problem bir bakışta açıklanabilecek bir sorun olmaktan çok karmaşık bir yapı arz etmektedir.

Sosyal hareketlilik ile kente göç eden ailelerin geleneksel değerleri ile şehrin karmaşık yapısının sosyo-kültürel değerleri bir çarpışma yaşayacaktır. Bu kaçınılmaz bir süreçtir. Bu sürecin devamlılık göstermemesi için, Sosyal Devlet anlayışı içerisinde çeşitli birimlerin üzerine düşen görevleri yerine getirmesi gerekmektedir.

Bir topluluk içinde sosyo-kültürel değişimlerin meydana gelmesi her zaman sancılı olmaktadır. Ancak bu demek değildir ki sorun teşkil eden konular çözümsüzlük içinde devam edip gidecektir. Çözüm için sosyal sorumluluk projeleri geliştirilerek kısa vadede çatışmaları azaltmak uzun vadede huzurlu bir şehir hayatını tesis etmek gerekecektir.

Bu tür çalışmalar birçok kurum ve kuruluş tarafından, sorun çözmeye yönelik olarak ortak bir platformda buluşmak suretiyle gerçekleştirilebilir. Bu anlamda 2000 yılında medyada yoğun bir şekilde yankı bulan kadın intiharlarından sonra, önemli bir yol alınmıştır.

Batman Valiliği, çok önemli sosyal sorumluluk projelerini gündeme almış ve bazılarını da gerçekleştirmiştir.

Bu konuda yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

- I. **Batman Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve İş Kur Müdürlüğü'nün ortaklaşa uyguladıkları GAP -II İş Gücü Eylem Programı Projesi kapsamında iş gücü yetiştirme kursları 23.03.2009 tarihinde başlamıştır.**

- 1) Satış Elemanı ve Tezgahtarlık
- 2) Bilgisayar Operatörlüğü
- 3) Garson Yetiştirme ve Servis Elemanı
- 4) Bilgisayarlı Muhasebe
- 5) Halkla İlişkiler ve Organizasyon
- 6) Muhasebe Elemanı ve Otelcilik
- 7) Yönetici Sekreterliği dallarında açılan kurslar Ticaret Meslek Lisesinde Makine nakışı ile bilgisayar işletmenciliği Halk Eğitim Merkezinde toplam

200 kişinin devamıyla başlamış, kursların kendi özelliklerine göre 30 ile 100 gün arasında devamı gerçekleştirilecektir.

II. Köyden Kente Göç Etmiş Halka Psikolojik Destek ve Danışmanlık Hizmeti Projesi:

Boşalan köylerden kente göç sonucu, kent hayatına sosyal ve psikolojik açıdan adapte olamamış bireylerden oluşan ekonomik, sosyal ve ruhsal sorunlar nedeniyle aile ve toplum içi ilişkilerde, psikolojik travmaların (intihar, intihar girişimi... vs) neden olduğu sorunlara psikolog, sosyal hizmet uzmanları ve Psikolojik Danışman gibi meslek elemanları ile destek olmak ve ayrıca bireylerin sosyal statüsünün artırılması için ihtiyacı olan psiko-sosyal desteğin verilmesi ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, bu proje İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde Psikolojik Danışma Birimi (SHÇEK Aile Danışma Merkezi) kurularak bu birimde psikolog, sosyal çalışmacı ve psikolojik danışman gibi meslek elemanları ve anketörler görev alacaktır;

Projenin Amacı / Hedefi:

- İntihar girişimlerini önlemeye yönelik çalışmalar yapmak.
- Boşalan köylerden Kente göç eden nüfusa psikolojik destek ve danışmanlık hizmeti vermek.
- Özellikle ergenlere yönelik danışmanlık hizmeti verilerek istenmeyen gebeliklerden korunmak ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara karşı koruma, aile içi ve toplumla olan çatışmaların çözülmesi konularında bilgilendirme eğitimleri düzenlemek.
- Modern aile planlaması yöntemleri kullanımının sağlanması.
- Sağlık kuruluşlarından daha fazla yararlanmalarının sağlanması.
- Erken yaşta evlilik ve gebeliklerin önlenmesi.
- Kente , sosyal hayata entegrasyon sağlamak.
- Vatandaş-Devlet kaynaşmasını sağlamak.
- Alo 182 Aile Danışma Merkezi Psikolojik Danışma Birimi Hattı tahsis edilmiştir. Bu proje iki yıl sürecektir.180.000 YTL harcanacaktır.

III. Kadının Sosyo-Ekonomik Olarak Güçlendirilmesi Projesi

Bu proje kapsamında 16-45 yaş arasında bulunan genç kızlardan ve kadınlardan oluşan 1000 kişiye hizmet verilmesi hedeflenmektedir.

Proje 01.11.2007 tarihinde başlamış olup, Toplum Merkezlerinde halen devam etmektedir. 30.05.2008 tarihinde sona erecektir. İhtiyaç doğrultusunda dönemler halinde proje tekrar Toplum Merkezlerinde uygulanacaktır.

Proje ile:

1. Göç ile Batman'a gelen çeşitli nedenlerle eğitime devam edemeyen genç kız ve kadınların eğitim, kültür, sosyal ve mesleki eğitim faaliyetlerine katılımlarını sağlamak.
2. Çalışmak isteyen genç kızların bilgi ve becerilerinin yanı sıra sosyal yaşama daha etkin katılabilmesi amacıyla bilinç seviyelerinin yükseltilmesi.
3. Genel olarak halkın refah düzeyini yükseltilmesi, toplumsal yönden kalkınmalarını sağlamak.
4. Toplumda var olan ortak sorunların çözümü için birlikte hareket etme bilincini geliştirmek.
5. Orta ve uzun vadede gelir elde edebilir düzeye getirmek.

Proje kapsamında 3 Toplum Merkezinde çeşitli meslek edindirme (Giyim-nakış-el sanatları-ev ekonomisi- bilgisayar, ütücülük vb. gibi) kursları düzenlenecek ve kurslar devam ederken, genç kız ve kadınlar meslek elemanları tarafından kadın hakları, medeni kanun, çocuk sağlığı, aile planlaması, aile içi iletişim, vatandaşlık ve yurttaşlık eğitimi gibi seminer ve programlardan geçeceklerdir.

Kentleşme açısından sorunlu olan kenar mahallelerde, kadının konumu üzerinde önemle durulması gerekmektedir. Kadınlar, kentli kadınlara göre gerek ev-içi, gerekse de kentsel yaşam ilişkilerinde pek çok eşitsizlikle karşı karşıyadırlar.

Proje sonucunda;

- Kentsel/sosyal hizmetlere ulaşimleri kolaylaştırılacak.
- Sosyo-ekonomik düzeyleri yükseltilecek.
- Sosyalleşerek özgüvenleri artırılacak.
- Hakları konusunda bilinç düzeyleri yükseltilecek.
- Dayanışma ve sosyal ortamlara erişim bilinci gelişecek.
- Dezavantajlı konumda bulunan kadın ve genç kızların eğitim olanaklarına erişimleri desteklenecek.
- Kadınlar statü olarak güçlenecek, bilinçlenecek ve kentsel hizmetlere daha kolay erişecek, kadınlara mesleki bilgi ve beceriler kazandırılmış olacak.
- Genç kız ve ev kadınlara verilecek mesleki eğitimlerle aile gelirine katkıda bulunmaları sağlanacak.
- Yörede kadın istihdamının artırılması için sosyal hayata daha aktif bir biçimde katılımlarına rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilecektir

Hedeflenen Sonuçlar:

1. Bu proje ile Batmanın kenar mahallelerinde yaşayan kadın ve genç kızların eğitim ve üretim sürecine katılımları artacak,
2. Kentsel/sosyal hizmetlere ulaşimleri kolaylaştırılacak,
3. Sosyo-Ekonomik düzeyleri yükseltilecek,
4. Kendilerinin ve ailelerinin sağlıklı bilgileri yükselecek,
5. Sosyalleşerek öz güvenleri artırılacak,
6. Hakları konusunda bilinç düzeyleri yükselecek,
7. Dezavantajlı konumunda bulunan kadın ve genç kızların eğitim olanaklarına erişimleri güçlenecek,
8. Kadın statü olarak güçlenecek, bilinçlenecek ve kentsel hizmetlere daha kolay erişecek,
9. Kadınlara mesleki bilgi ve beceriler kazandırılmış olacak,
10. Çocuk bakıcılığı eğitimi ile toplumda kadınların ve genç kızların aktif iş gücü piyasasına katılımı artacak,
11. Genç kız ve ev kadınlarına verilecek mesleki eğitimlerle aile gelirine katkıda bulunmaları sağlanacak,
12. Yörede kadın istihdamının artırılarak, kadınlarımızın sosyal hayata daha aktif biçimde katılımları sağlanmış olacaktır.

Kalkınmanın tam anlamıyla sağlanması, tüm bireylerin kadınlar ve erkekler olarak insan haklarından tam anlamda yararlanabilmesi için cinsiyetler arası eşitliğin temellerinin toplumda yerleşmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, kadın intiharlarının görülmesinde de etkisi olduğu bilinen erkek egemen ve feodal anlayışlarla mücadelede etmek önem taşımaktadır. Erkek egemen toplum kültürü, geleneksel rol paylaşımı ve ataerkillikle mücadelenin ilk ve en temel adımını ise bilinçlendirme, farkındalık ve duyarlılık artırıcı çalışmalar oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2005 yılı Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programı kapsamında, Türkiye'de kadınların toplumsal fırsatlardan erkeklerle eşit biçimde yararlanmalarının sağlanması ve

kadının insan haklarının korunması hedeflerine dönük olarak "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi" yürütülmüştür. İki bileşenden oluşan Projenin birinci bileşeni "Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Eşleştirme Projesi", ikinci bileşeni ise "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi"dir.

Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından ortaklaşa yürütülmüş olan birinci bileşen kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi ve ana plan ve programlara yerleştirilmesi amacıyla, kamu kurum ve kuruluşlarında görevli üst düzey yöneticiler ve politika uzmanları, politika uygulayıcıları ile yerel yönetim temsilcilerine yönelik eğitim programları düzenlenmiştir. Söz konusu hedef grubun, farkındalık kazanması, kendi bulundukları bölgelerinde gerek geliştirdikleri program ve politikalarla gerekse alanda yaşayan bireylerle çeşitli platformlarda karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımlarında toplumsal cinsiyet bakış açısını yerleştirmesi büyük önem arz etmektedir. Bahse konu Projenin, 2008 Ekim ayında tamamlanmasıyla eğitim programları sona ermiştir. Çalışmaların sürdürülebilirliğini sağlamak ve zihniyet dönüşümünü gerçekleştirmek amacıyla eğitimlerin 2009-2010 yıllarında da devam ettirilmesi planlanmıştır. Bu çerçevede, 2009 Yılıının ilk eğitimi, 17-18-19 Mart tarihlerinde Erzincan, Erzurum, Kars, Ardahan, Iğdır, Bayburt ve Ağrı il ve ilçelerinden gelen Halk Eğitim Müdür/Müdür Yardımcıları ve Tarım İl Müdür/Müdür Yardımcılarına yönelik olarak düzenlenmiştir. 2009 Yılı sonuna kadar 800 kişinin eğitilmesi planlanmıştır.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadınların güçlendirilmesi, fırsat ve kaynaklara ulaşmada eşitliğin sağlanması için kadınlar kadar erkeklerin de konuya dahil edilmelerine istinaden erkeklerin bilinçlendirilmelerine ilişkin çalışmalar gerçekleştirmekteyiz.

Toplumun farkındalık düzeyinin artırılmasında görsel materyallerin önemi gerçeğinden yola çıkılarak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 4320 sayılı Kanunla düzenlenen, üçüncü şahısların başvurusu ile şiddet uygulayan şahsa karşı gerekli tedbirlerin alınacağı hükmüne dikkat çeken, şiddet mağdurunun devletin koruması altında olduğuna, şiddete maruz kalan bireyin çaresiz olmadığına vurgu yapılan ve "Kadına yönelik aile içi şiddet suçtur. Göz yumma sessiz kalma" mesajlarının verildiği spot filmler hazırlanarak tüm ulusal ve yerel kanallarda yayınlatılmaktadır. Bunun yanı sıra, konuyla ilgili afiş ve broşürler bastırılarak sağlık ocakları-okullar-toplum merkezleri-halk eğitim merkezleri gibi kamuoyunun dikkatini çekebilecek mekanlarda sergilenmek üzere 81 İl Valiliğine gönderilmiştir. Ayrıca, kamu kurum kuruluşlarının talepleri doğrultusunda, spot filmler, afiş ve broşürler ilgili kurumlara iletilmektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kız çocukları ve kadınların güçlendirilmesine yönelik olarak yapılan çalışmaların bölgeye kazandırdığı değerlerin anlatılması ve yöre halkının bilgilendirilerek projeye katkılarının sağlanması amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile TRT arasında imzalanan Protokol kapsamında, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşayan kadınları hedef kitle olarak ele alan "Suç Bende Değil" isimli 6 bölümlük belgesel programın çekimleri tamamlanmıştır. Belgesel, Ekim-Aralık 2008 döneminde TRT GAP TV'de yayınlanmıştır.

Sağlık Bakanlığı, koruyucu sağlık hizmetleri perspektifinde bireylerin ruh sağlığını etkileyen unsurları incelemek, ruh sağlığı düzeylerini yükseltmek ve yaşamlarını sağlıklı sürdürmelerini sağlamak amacıyla psikososyal krizlerin yaşandığı acil servislerde 2004 yılında başlatılan Acil Serviste İntihar Girişimlerine Psikososyal Destek ve Krize Müdahale Programı'nı sürdürmektedir. Program gereği belirlenen 49 ilin (Batman, Adana, Amasya, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Edirne, Gaziantep, Giresun, Isparta, Mersin, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Muğla, Ordu, Sakarya, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Zonguldak, Aksaray, Kırıkkale, Bartın, Osmaniye, Düzce, Aydın, Sivas, Kocaeli, Şanlıurfa, Kastamonu, İstanbul, Tekirdağ, Hatay, Adıyaman, Burdur, Balıkesir, Konya, Yozgat, Bolu, Ankara, Erzurum, Artvin, Afyon) 97 hastanesi acil

servislerinde "Psikososyal Destek ve Krize Müdahale Birimleri" kurulmuş; söz konusu birimlerde:

- İntihar riski taşıyan ve intihar girişiminde bulunan hastalar ile diğer kriz durumlarından,
- Aile içi şiddet, kayıplar (sevilen birinin kaybı, statü kaybı, sağlığın kaybedilmesi – ölümcül hastalığa yakalanma, organ kaybı-, boşanma, iflas v.b.),
- Aile içi sorunlar,
- İletişim sorunları,
- Ekonomik sorunlar,
- Okul, sınav ve gelişimsel dönemlerle ilgili kriz durumları,
- Alkol ve madde bağımlılığı, ruhsal hastalıklarda kriz durumları,
- Karşı cinsle sorunlar ve cinsel sorunların yol açtığı kriz durumları,
- İstismar olguları,
- İnsan eliyle ya da çeşitli doğal yollarla gelişen zorlu yaşam koşulları (göç, trafik kazaları, sınav kaygısı, yangın, deprem, sel) alanlarında psikososyal destek hizmetleri sağlanmaktadır.

TÜİK Verilerine göre, 2002-2007 yılları arasında intihar eden kişilerin cinsiyete göre ayrıştırılmış rakamları aşağıda belirtilmiştir.

<u>Yıl</u>	<u>İntihar eden kişi sayısı</u>	<u>Erkek</u>	<u>Kadın</u>
2002	2301	1392	909
2003	2705	1574	1131
2004	2707	1681	1026
2005	2703	1740	963
2006	2829	1782	1047
2007	2793	1808	985

TÜİK verilerine göre, İntihar ve cinayet vakalarında daha çok genç nüfus risk altındadır. İntihar vakalarının sırasıyla Doğu Anadolu, Güneydoğu, Akdeniz ve Ege Bölgeleri ile İç Anadolu Bölgesinin kuzeybatısı ve Marmara Bölgesinin güneyinde daha çok görüldüğü tespit edilmiştir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı